

SAMEN
WERKEN AAN
LEEFBARE
KERNEN

FEBRUARI 2019

KERNVISIE LEEFBAARHEIDSPAN ZWAAGDIJK-OOST ZWAAGDIJK EEN DIJK VAN EEN DORP

AANLEIDING

Samen met de gemeente zijn we aan de slag gegaan met een visie voor onze kern Zwaagdijk-Oost. In deze kernvisie nemen we u mee in de toekomst van Zwaagdijk-Oost. Waar willen we over vier jaar of wellicht verder in de toekomst staan?

De kernvisie is tot stand gekomen op basis van de gehouden enquêtes, die door de Dorpsraad vanaf 2013 zijn afgenomen. Verder hebben wij wensen en ideeën opgehaald tijdens onze openbare dorpsraadvergaderingen. Ook zijn de resultaten van de in 2017 door I & O research gehouden enquête 'vitale kernen' als input voor de visie gebruikt.

De Dorpsraad wil de komende periode in contact blijven met de inwoners, verenigingen en ondernemers over onderwerpen die van belang zijn voor de leefbaarheid van het dorp. De relatie en communicatie met de achterban is voor de Dorpsraad essentieel om haar werk goed te kunnen doen. Actualiteiten kunnen ons soms dwingen tot aanpassing van onze visie, daarom zien wij deze visie als een dynamisch werkdocument.

De kernvisie is een stuk van de inwoners van Zwaagdijk-Oost. De inzichten zijn voor ons als Dorpsraad erg belangrijk, maar ook voor de gemeente levert dit een goed beeld van de leefbaarheid van Zwaagdijk-Oost.

OP WEG NAAR EEN KERNVISIE

WAT MAAKT ZWAAGDIJK-OOST UNIEK:

- **Grote gemeenschapszin**
  - We zorgen voor elkaar als het nodig is
  - We helpen elkaar
  - We zetten ons in als vrijwilliger
- **Ondernemend**
  - Bedrijventerrein WFO
  - Winkelhart Zwaagdijk
  - Talloze (familie) bedrijven
  - Veel landbouwbedrijven
- **Sportief**
  - Voetbal, handbal, tennis op eigen terrein
  - Ouderengym, jeu de boule
  - Groepslessen in MFA

WAAR STAAT ZWAAGDIJK-OOST NU?

- We staan aan de vooravond van eindelijk nieuwbouw!
- We wonen in een verkeersonveilig dorp
- Een dorp met veel voorzieningen
- Een dorp dat tevreden is over haar woonomgeving

WAT WIL ZWAAGDIJK-OOST BEHOUDEN

- MFA met al haar voorzieningen
- Basisschool
- Sportterreinen voor onze verenigingen
- Winkelhart, voor onze boodschappen en werkgelegenheid
- Parochie, voor de bijzondere gebeurtenissen in onze gezinnen
- Gemeenschapszin

WAT WIL ZWAAGDIJK-OOST VERBETEREN?

- Nieuwbouw
- Verkeersveiligheid en parkeren
- Recreatie (opwaardering camping Hauwert)
- Verminderen overlast
- Subsidiebeleid sportverenigingen (jeugd)
- Vergroten duurzaamheid
- Internet via glasvezel
- Zichtbaarheid wijkteam
- Toekomstbestendig dorpshuis

Alle bovenstaande onderwerpen worden in deze kernvisie nader toegelicht.

ONS DORP ZWAAGDIJK-OOST

De plaatsnaam Zwaagdijk komt van oorsprong mogelijk van de dijk boven Zwaag. De benaming komt voor het eerst voor in 1466 als Zwaechdijck, later nog als Swaech Dyck en Swaegh Dyck.

Op een bepaald moment ontstond er de banne (het rechtsgebied) Hoog- en Laag-Zwaagdijk. Dat viel tot 1795 onder de stad Medemblik. Vanaf dat jaar was het dorp zelfstandig. Tot 1812: toen werd het onder de gemeente Zwaag geplaatst. Op aandringen van de bewoners werd het dorp in 1844 min of meer zelfstandig. Formeel bleef de gemeente Zwaag verantwoordelijk. Nadat in 1867 Hoog- en Laag-Zwaagdijk onder de gemeente Wervershoof vielen, verdwenen deze benamingen langzaam.

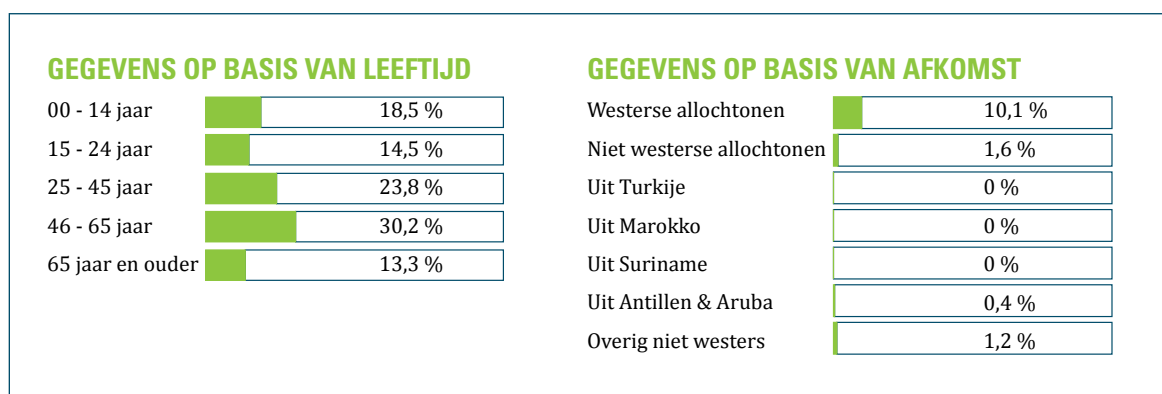
Zwaagdijk is tegenwoordig opgedeeld in twee dorpskernen: Zwaagdijk-Oost en Zwaagdijk-West. Zwaagdijk wordt nog steeds als plaatsnaam gebruikt voor beide kernen.

In Zwaagdijk-Oost staat de Rooms Katholieke St. Jozefkerk. Daarin bevindt zich sinds 1954 een door Adema gebouwd orgel uit 1901. De multi-functionele accommodatie Over de Leek herbergt een basisschool, sportzaal, dorps huis, kinderopvang en peuterspeelzaal. In de polder van Zwaagdijk-Oost ligt het bedrijvenpark WFO (Westfriesland-Oost), naast de voormalige groente- en fruitveiling van The Greenery (voorheen Veiling WFO).

In het dorp bevindt zich een uitgebreid winkelcentrum met een grote verscheidenheid aan winkels.

DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

Zwaagdijk-Oost bestrijkt een gebied van 1.271 hectare, waarvan 34 hectare aan meren, sloten en andere wateren. Per vierkante kilometer wonen er gemiddeld 100 personen. Totaal wonen in Zwaagdijk-Oost 1.240 mensen, waarvan 655 mannen en 580 vrouwen. De leeftijdscategorie 45 tot en met 64 jaar is met 30,2 procent het sterkst vertegenwoordigd.

KERNVISIE ZWAAGDIJK-OOST

SAMENVATTING

Voor de periode 2018-2022 zet Dorpsraad Zwaagdijk-Oost zich in voor de volgende aandachts- en actiepunten:

- **Wonen:** Nieuwbouw in Zwaagdijk-Oost en huisvesting arbeidsmigranten.
- **Bereikbaarheid:** Openbaar vervoer, verkeersoverlast en aanleg glasvezelkabel in Zwaagdijk.
- **Beheer openbare ruimte en recreatie:** Verkeersveiligheid, onderhoud, aanpak overlast en onderzoeken mogelijkheden wandel- en fietspaden in het buitengebied.
- **Openbare orde en veiligheid:** Zichtbaarheid wijkagent.
- **Sociaal domein:** Bibliotheek, wijkteam, mantelzorg, verenigingen.
- **Jeugd- en jongerenwerk:** Diverse voorzieningen voor de jeugd in stand houden, behouden basisschool.
- **Sport:** Gebruik Sportservice NH, overleg met sportverenigingen, subsidiebeleid.
- **Ondernemers:** Dorpsraad zoekt verbinding met ondernemersgroepen.
- **Accommodaties:** Uitbreiding gebruiksmogelijkheden MFA 'Over de Leek'.
- **Duurzaamheid:** Stimulering als de gelegenheid zich voordoet.

MISSIE

De Dorpsraad heeft de intentie de leefbaarheid in Zwaagdijk-Oost te bewaken, mede in stand te houden en te werken aan verbetering. Dit doet de Dorpsraad op een actieve, betrokken en objectieve manier.

LEEFBAARHEID

Leefbaarheid is een veelomvattend begrip en kent veel verschillende aspecten. Leefbaarheid heeft niet alleen betrekking op veiligheid, inrichting van de openbare ruimte en voorzieningen. Maar vooral ook op de manier waarop mensen in het dorp met elkaar samenleven en hoe ze hun woonomgeving beleven. De Dorpsraad levert actief haar bijdrage aan 'leefbaarheid in brede zin'. Dit doet de Dorpsraad samen met onder andere inwoners, andere dorpsraden, ondernemers, verenigingen, gemeente, woningbouwcorporaties, politie en zorginstellingen.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE DORPSRAAD

- de Dorpsraad heeft een signalerende en adviserende taak naar het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad over het woon- en leefklimaat in haar gebied. De Dorpsraad heeft ook een verbindende rol tussen het college, de raad en de bewoners van het dorp.
- de Dorpsraad mag het college van burgemeester en wethouders en ambtenaren gevraagd en ongevraagd advies geven over zaken speciaal voor haar eigen gebied. Het advies is niet bindend.
- de Dorpsraad kan inwoners en belanghebbenden de weg wijzen naar de juiste instanties of personen.

ONZE AANDACHT- EN ACTIEPUNTEN 2018-2022 NADER BESCHREVEN

WONEN

- Nieuwbouw is noodzakelijk voor de leefbaarheid van ons dorp. Om jongvolwassenen in Zwaagdijk-Oost te behouden zetten we als Dorpsraad in op nieuwe en betaalbare starterswoningen. Wij blijven ons inzetten dit voor elkaar te krijgen. Dit doen we door open communicatie met gemeente en ontwikkelaars.
- We zijn tegen grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten (>50 personen op 1 plek) in woonwijken. De bestaande huisvesting volgens de gemeentelijke regelingen is wat ons betreft passend.

BEREIKBAARHEID

- Voor Zwaagdijk-Oost is mobiliteit door middel van openbaar vervoer (de bus) van essentieel belang om de leefbaarheid in stand te houden. Zeker vanwege het uitgangspunt binnen het sociale domein, waarbij het beleid is dat ouderen en mensen met een beperking zo lang mogelijk thuis wonen. Openbaar vervoer is ook belangrijk voor de schoolgaande jeugd. De Dorpsraad blijft zich hiervoor inzetten en actie ondernemen mocht dit nodig zijn, zeker gezien de grote mate van tevredenheid over het huidige openbaar vervoer in onze kern.
- Door de aanleg van de N23 zijn (tijdelijk) problemen ontstaan door sluipeerkeer en omleidingsroutes. Als deze problemen leiden tot onwenselijke of zelfs onhoudbare situaties/risico's moeten we deze tijdig signaleren. Dit doet de Dorpsraad door overleg met gemeente, provincie, Heijmans en Dorpsraad Zwaagdijk-West.
- Een goede digitale verbinding, één die betrouwbaar en snel is, is van groot belang voor de leefbaarheid. Thuiswerken en ondernemerschap vereisen dit. Door lange afstanden en hoge kosten dreigt het buitengebied achteraan in de rij te komen. De Dorpsraad zet zich in een aansluiting op het glasvezelnet voor iedereen beschikbaar te maken. Dit wil de Dorpsraad bereiken door politieke partijen te bewegen dit in de verkiezingsprogramma's op te nemen. De Dorpsraad neemt het initiatief eerdere voorbeelden nader te bestuderen en deze te bespreken met de politieke partijen.

BEHEER OPENBARE RUIMTE/RECREATIE

Onder openbare ruimte valt alles wat geen private ruimte is. Hieronder vallen onderwerpen als riolen, groen en wegen. In de openbare ruimte zijn verschillende spelers actief: inwoners, (agrarische) bedrijven/ondernemers, gemeentelijke-, provinciale- en landelijke overheden, nuts-bedrijven, recreanten, scholieren, paarden- en hondenbezitters en sporters. Deze actoren komen elkaar tegen in die openbare ruimte bij het werken, recreëren, verplaatsen en toezicht houden.

Een goed beheer van de openbare ruimten (wegen, riolering, bomen, groen, openbare verlichting, speelvoorzieningen, bermen) is van groot belang voor de leefbaarheid. Van belang is om dit de komende periode te verbeteren. Met name:

Verkeer

Het verkeersveiligheidscijfer van bewoners is een 5,3. Dit heeft voornamelijk te maken met verkeers-situatie Winkelhart Zwaagdijk, snelheid op de Zwaagdijk en de uitritten van de nieuwbouw op de Zwaagdijk, parkeeroverlast bij school/MFA en te kort aan parkeerplekken in Zwaagdijk. Tenslotte noemen wij de verkeersonveiligheid veroorzaakt door modderige wegen bij rooicampagnes van de agrarische sector.

- **Winkelhart van Zwaagdijk** - Dorpsraad/omwonenden/gemeenten en Entius zijn in gesprek met elkaar. De Dorpsraad blijft dit op de politieke agenda plaatsen en ziet dit graag in 2019 geregeld.
- **Parkeerproblematiek** - Wat de Dorpsraad betreft moet er bij school meer gehandhaafd worden door BOA's. Dit maakt de Dorpsraad kenbaar bij de gemeente.
- **Snelheid** - Verkeerssnelheid is een groot probleem in Zwaagdijk. Wellicht zijn meer verkeersremmende maatregelen noodzakelijk. Het feit dat procentueel de meeste verkeersovertredingen zijn op de Zwaagdijk bevestigt dit. Wanneer extra controles noodzakelijk zijn, ondersteunen wij dat van harte. Mogelijk is het een idee een flyer mee te geven aan de verbalisanten. De inhoud van de flyer kan opgesteld worden met de schoolgaande kinderen.
- **Te weinig parkeerplekken** - Zoek plekken waar openbaar groen plaats kan maken voor parkeerplekken, in overleg met bewoners.
- **Modderwegen** - De Dorpsraad ondersteunt het initiatief van de LTO, dat aandacht moet blijven voor de modderwegen. Hierbij moeten we niet uit het oog verliezen dat we op het platteland wonen.

Onderhoud

Het onderhoud van het openbare groen, speeltuintjes en bestrating gebeurt door de gemeente. De Dorpsraad verzoekt gemeente de frequentie van groenonderhoud (met name de onkruidverwijdering) te verhogen, de verkeersveiligheid mag immers niet in gevaar komen.

Overlast

Overlast van dierlijke uitwerpselen, vuilnis/stankoverlast. Wij brengen dit onder de aandacht bij de politiek. Wij pleiten voor het verhogen van de ophaalfrequentie van vuilcontainers in de zomermaanden.

Recreatiemogelijkheden in Zwaagdijk zijn beperkt

De Dorpsraad vraagt de gemeente te zoeken naar mogelijkheden van wandelrondjes, fietsverbindingen en/of doorsteekjes door het landelijk gebied rond Zwaagdijk-Oost. Op dezelfde manier als Sellecum in Midwoud/Nibbixwoud en fietspad Over de Leek in Zwaagdijk-West. Verder ligt er een voorstel voor een ontwikkeling van camping Hauwert. Een verbetering van dit stukje Zwaagdijk is goed voor de uitstraling van het dorp. Bovendien zorgt het voor werkgelegenheid en inkomsten bij de lokale ondernemers.

De Dorpsraad heeft voor het beheer van de openbare ruimte een aantal podia/ instrumenten tot haar beschikking. Naast de openbare dorpsraadvergaderingen en de contacten met de inwoners, verenigingen en burgerinitiatieven zijn er de schouwen. Tijdens een schouw mogen de bewoners verbeterpunten naar voren brengen. De Dorpsraad vraagt een wijkschouw aan voor 2019 met gemeente, Dorpsraad en bewoners. De bewoners kunnen zelf meldingen plaatsen via de website en de meldingen-app van de gemeente Medemblik.

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Het lokale veiligheidsgevoel is gebaseerd op de harde cijfers van de meest voorkomende vormen van criminaliteit en verkeersongevallencijfers.

Maar het veiligheidsgevoel is ook gebaseerd op de onderbuik en beleving van inwoners en ondernemers van onze kernen en het buitengebied.

Het op peil houden van de veiligheid en veiligheidsbeleving is een taak van gemeente, politie, brandweer, zorg- en welzijnsinstellingen, lokale ondernemers en de inwoners samen. Iedereen heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid. Zo ook de Dorpsraad!

Omwille van de veiligheid heeft de Dorpsraad op zich genomen een 'WhatsApp groep' te beheren.

Wellicht draagt meer zichtbaarheid (fysiek en digitaal) van de wijkagent of politie bij aan een veiliger gevoel. De Dorpsraad zoekt dit uit.

SOCIAAL DOMEIN

Het sociaal domein binnen bereik houden van alle bewoners is erg belangrijk, met name in een kleine kern.

Door de toenemende vergrijzing en hogere levensverwachting wordt de groep ouderen in onze samenleving steeds groter. Tegelijkertijd worden ouderen

geacht langer zelfstandig te blijven functioneren. Zowel wat betreft wonen als werken, deelname aan het verkeer, winkelen of recreëren. De Dorpsraad signaleert de volgende aandachtspunten:

- De bibliotheekvoorziening is er niet meer. De Dorpsraad pleit voor terugkomst.
- Wij hebben een kern, waarbij we op elkaar letten. Met een groot sociaal netwerk. Wij vinden de herkenbaarheid van het wijkteam Medemblik onvoldoende. Aan die herkenbaarheid is behoefte. Het wijkteam functioneert ook als meldpunt bij bijvoorbeeld eenzaamheid ouderen, ondersteuning opvoedkundige taken en maatschappelijk werk.
- Behouden van verenigingen en groepen die gebruik maken van gemeenschappelijke accommodaties, zoals bijvoorbeeld de voetbal.
- De Dorpsraad gaat een oproep/inventarisatie van mantelzorgers doen en speelt dit door naar de gemeente, zodat die meer erkenning en waardering kan geven aan deze groep.

Andere initiatieven vanuit gemeente of wijkteam ter verbetering van het sociale domein in de breedste zin van het woord worden door de Dorpsraad ondersteund.

JEUGD- EN JONGERENWERK

Voor de middelbare schooljeugd in onze kernen zijn goede, veilige fietsvoorzieningen en bushaltes en -lijnen een must. Voor jeugd en jongeren in alle leeftijden spelen sport- en andere verenigingen en voorzieningen een belangrijke rol in hun ontwikkeling. Voor de opgroeiende jeugd worden de nodige activiteiten georganiseerd door de lokale verenigingen. Dit is voor de leefbaarheid van groot belang. Daarnaast is de aanwezigheid van voldoende (veilige) speel-/sport- en sociaal-culturele voorzieningen, zoals voetbalcourts en de jeugdsoos erg belangrijk. Wanneer deze voorzieningen onder druk komen te staan of dreigen weg te vallen, doet de Dorpsraad zijn best dit te voorkomen. Verder staan wij voor het behoud van de school in onze kern.

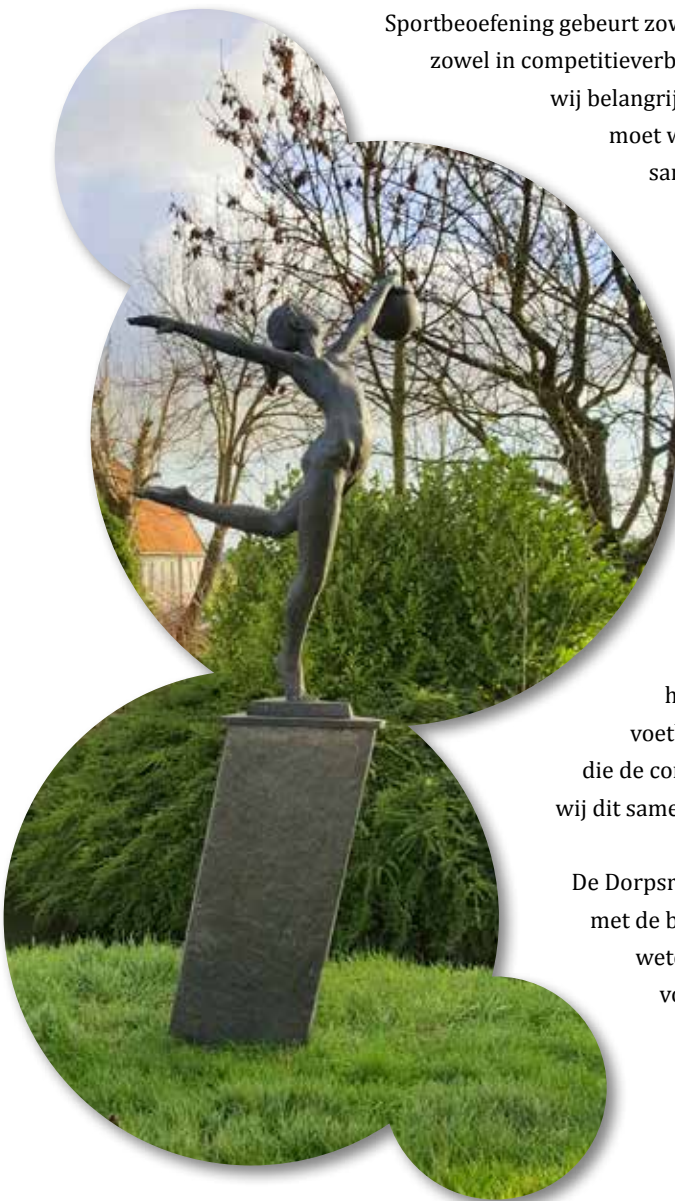
SPORT

Sportbeoefening gebeurt zowel in verenigingsverband als individueel. Dat kan zowel in competitieverband als recreatief. Sport door de schooljeugd vinden wij belangrijk. De Dorpsraad vindt dat dit vanuit de gemeente meer moet worden gestimuleerd. Door Sportservice NH kunnen samen met de verenigingen gezamenlijke activiteiten ontwikkeld worden. De Dorpsraad wil de politiek er op wijzen dat dit nu alleen voor de kern Medemblik geldt (speerpunt).

Verder is het goed een aanpassing te maken in het subsidiebeleid. Het is goed een hoger vast basisbedrag aan subsidie te verstrekken, ongeacht het aantal jeugdleden. Daarbovenop een vast bedrag per jeugdlid. Hiermee voorkom je een grote achteruitgang bij een teruglopend ledenaantal bij de jeugd.

Verder volgt de Dorpsraad nauwlettend wat de harmonisatie voor gevolgen heeft bij onze lokale voetbalvereniging. Wanneer wij negatieve effecten zien, die de continuïteit van de vereniging in gevaar brengen, maken wij dit samen met de vereniging bespreekbaar.

De Dorpsraad vindt het belangrijk goede contacten te hebben met de besturen van sportverenigingen van onze kernen om te weten wat er leeft en speelt. Naar behoefte kan de Sportpas voor verenigingen worden aangevraagd.

ONDERNEMERS

Zwaagdijk heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat. Dit komt mede door de goede uitvalswegen richting de A7, maar ook richting Enkhuizen en Medemblik. Wanneer ondernemers vragen hebben over de lokale overheid, dan nemen wij een bemiddelende rol aan.

ACCOMMODATIES

Wij staan voor behoud en verbetering van de huidige accommodaties. Voor het Dorpshuis willen wij pleiten voor ruime exploitatiemogelijkheden, waardoor het een toekomstbestendig beleid kan voeren.

DUURZAAMHEID

De Dorpsraad heeft duurzaamheid in het verleden gestimuleerd en doet dit weer als de gelegenheid zich voordoet bij verduurzaming van eigen woningen en bedrijven. De Dorpsraad houdt contact met de initiatiefnemers van de postcoderoos voor wat betreft zonne-energie. Overigens is de Dorpsraad van mening dat Zwaagdijk-Oost al onevenredig veel gaat bijdragen aan duurzaamheid door de komst van een windmolenpark.

Vitale kernen Medemblik 2017

Zwaagdijk-Oost

ACHTERGROND

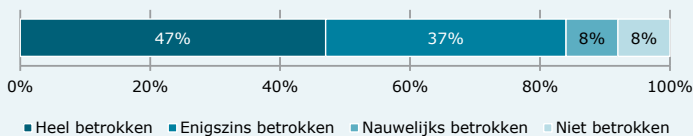
De kernraden zijn – in samenwerking met bewoners en met de gemeente Medemblik – bezig met het opstellen van de kernvisies. Deze kernvisies zijn gericht op het verbeteren van het wonen en leven binnen de kern. Om ook de ervaringen en ideeën van bewoners mee te nemen is een vragenlijst uitgezet in alle kernen van Medemblik. In deze factsheet worden de resultaten Zwaagdijk-Oost beschreven.

In Zwaagdijk-Oost zijn 371 bewoners uitgenodigd om de vragenlijst (schriftelijk of online) in te vullen. Van hen hebben 133 meegedaan aan het onderzoek.* Dit is een respons van 36 procent en voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Daarnaast zijn de resultaten gewogen op leeftijd en geslacht om onder- en oververtegenwoordiging op basis van deze kenmerken te voorkomen.

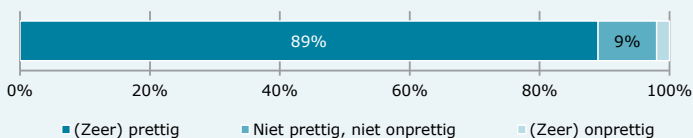

LEEFBAARHEID

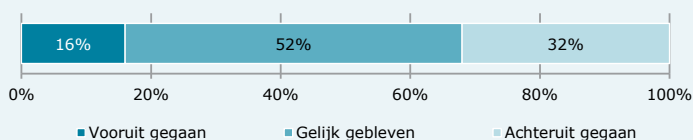
Hoe betrokken voelt u zich bij deze kern?

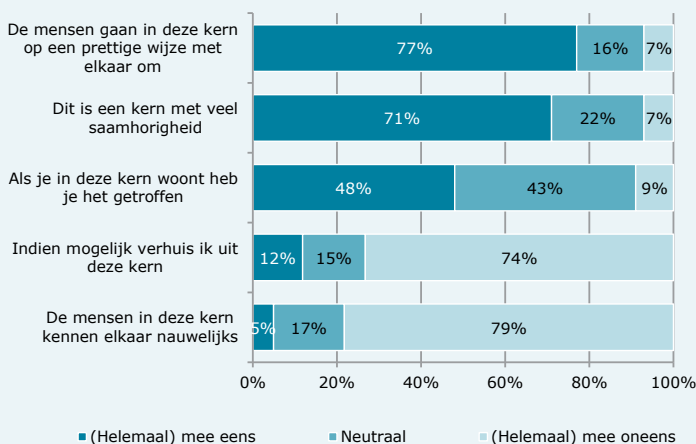
Hoe prettig vindt u uw directe woonomgeving?

Is uw kern het afgelopen jaar vooruit of achteruit gegaan?

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Rapportcijfers voor de woonomgeving

- 6,3** Groenvoorzieningen
- 7,1** Kwaliteit
- 7,4** Sfeer
- 7,6** Uitstraling van de eigen woning
- 6,7** Veiligheid
- 5,3** Verkeersveiligheid

Ideeën en suggesties van bewoners om woonomgeving te verbeteren

- "Meer parkeerruimte in de woonwijk(en)."
- "Nieuwbouw om ergere vergrijzing tegen te gaan."
- "Het groen zou misschien opnieuw bekeken kunnen worden i.v.m. onderhoud (onderhoudsarm)."
- "Verandering van de onveilige verkeerssituatie bij het Winkelhart."
- "Het voetpad en het fietspad beter onderhouden. Het vuil hoopt zich steeds meer op."

En verder...

- Inwoners zijn in hun directe woonomgeving positief over het contact met de bewoners, het landelijke karakter en de ruimte.
- Van de inwoners voelt 25% zich wel eens onveilig in de kern. Dit komt vooral door inbraken en het verkeer.

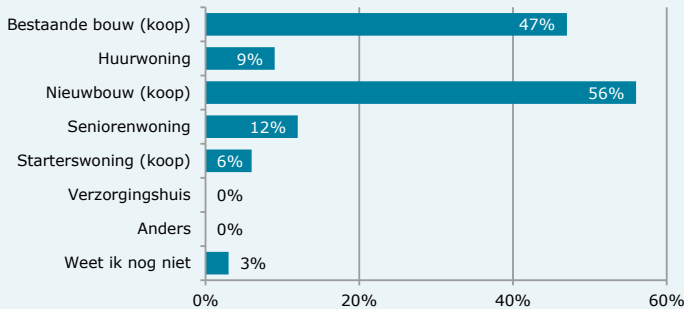
Vitale kernen Medemblik 2017

Zwaagdijk-Oost

WONEN

Inwoners die in de komende vijf jaar (waarschijnlijk) binnen Zwaagdijk-Oost willen verhuizen, verhuizen het liefst naar:**

Verhuisplannen en -mogelijkheden

- **16%** van de inwoners wil (waarschijnlijk) in de komende vijf jaar verhuizen binnen Zwaagdijk-Oost.
- **15%** van de inwoners die willen verhuizen ziet hiervoor zeker mogelijkheden, **58%** ziet beperkte mogelijkheden en **27%** helemaal niet.**
- **72%** van de inwoners geeft aan dat zijn / haar woning geschikt is om tot op hoge leeftijd te bewonen (eventueel met kleine aanpassingen).

VOORZIENINGEN

Inwoners geven een gemiddeld rapportcijfer van **6,8** voor de voorzieningen in hun woonomgeving.

39% van de inwoners mist een belangrijke voorziening in de directe woonomgeving. Hierbij gaat het vooral om medische voorzieningen, winkels en openbaar vervoer.

Tevredenheid over aanwezigheid voorzieningen in de directe woonomgeving

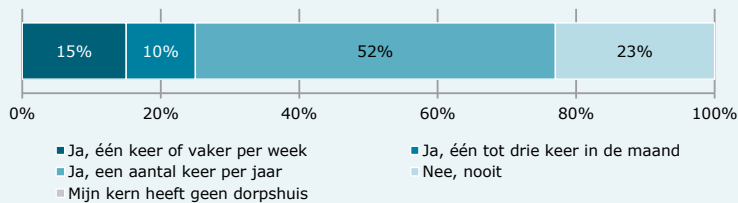
Top 3 meest tevreden

- 91%** Winkels voor dagelijkse boodschappen
- 73%** Kinderopvangvoorzieningen
- 73%** Sportvoorzieningen

Top 3 minst tevreden

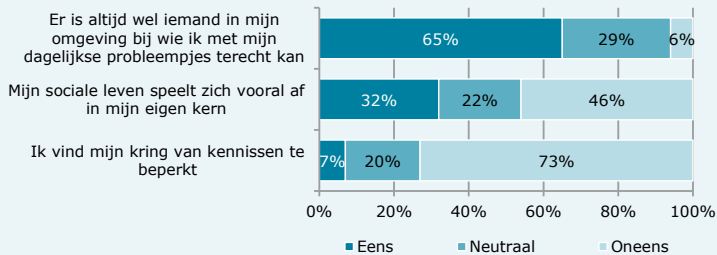
- 46%** Toegankelijke voetpaden
- 42%** Uitgaansvoorzieningen
- 38%** Voorzieningen voor honden

Bezoekt u het dorpshuis in uw kern wel eens?

PARTICIPATIE

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

En verder...

- **71%** van de inwoners is betrokken bij een vereniging of club.
- **54%** is op een of andere manier actief als vrijwilliger.
- **29%** is het afgelopen jaar actief geweest in Zwaagdijk-Oost om de leefbaarheid en/of veiligheid te verbeteren (**29%** heeft interesse).
- **60%** heeft het afgelopen jaar deelgenomen aan activiteiten in Zwaagdijk-Oost (**15%** heeft interesse).

